

“Me oleme uhked, et meil on oma riik, mida tasub kaitsta. Meie riikluse üheks alustalaks on kaitsevõime,” ütles president Toomas Hendrik Ilves täna, esinedes kõrgematel riigikaitsekursustel Roostal.

Üheks kõige valusamaks probleemiks Eesti riigikaitses nimetas ta aga toimiva reservarmee puudumist.

“Peame endale aru andma, et kui poisid läbivad ajateenistuse, aga seejärel riik nad unustab, siis ei ole meil ka tegelikku toimivat reservarmeed,” ütles riigipea. “Jah, Eesti kaitse põhineb kollektiivkaitsel ja NATO antavatel garantiidel, aga samas oleks meist täiesti vastutustundetu loobuda esmasest enesekaitsevõimest.”

Selleks, et meil kriisiolukorras oleks efektiivne reservarmee, tuleb märgatavalt suurendada reservistidele mõeldud õppekogunemiste arvu, soovitas president Ilves, sest: “Ainult nii saame loota, et ajateenistuse läbinud mehed saaksid oma ülesandega tulemuslikult hakkama ka sõjaolukorras. Ütleme otse – praegune olukord, kus enamuse viimase viieteistkümne aasta jooksul ajateenistuse läbinud meestest pole seejärel saanud sõjalist täiendõpet, seab küsimärgi alla kogu ajateenistuse vajalikkuse.”

Vabariigi President rääkis ka käsuliinide selgusest ja üheselt mõistatavusest, rõhutades, et demokraatlikule riigile on võõras mis tahes konkurents kaitseväe tsiviil- ja sõjaväelise juhtimise vahel. Ta meenutas, et 2002. aastal vastu võetud rahuaja riigikaitse seadus määratleb kaitseväe üheselt ja selgelt täidesaatva riigivõimu osana ning nimetas hädavajalikuks tänava kevadel algatatud põhiseaduse muutmist, mis viib kaitseväe juhtimise valitsuse pädevusse.

“Kaitsevägi ei seisa väljaspool tsiviilühiskonda. Kaitsevägi on üks paljudest ametkondadest, mis on loodud meie ühiskonna kaitsmiseks ning mille juhtimise liinid peavad olema kristalselt läbipaistvad ja arusaadavad,” ütles riigipea. “See ei ole samm kaitseväe politiseerimise suunas, nagu mõned oponendid on – loodetavasti pealiskaudsuse tõttu – väitnud. See on samm selguse ja tõhusama käsuliini suunas.”

Riigikaitseüsteemi arenguks esmatähtsateks nimetas president Ilves häid suhteid oma

liitlastega ehk aktiivset osalemist Euroopa Liidu ja NATO tegevuses, samuti välismissioonidel ning vajadust käituda moraalselt ja solidaarselt ehk oma kogemuste jagamist näiteks Gruusia ja Ukrainaga.

Ent ta meenutas ka Soome kaitseministri Jyri Häkämiehe sõnu hiljuti Washingtonis peetud kõnes, et kaitsepoliitilisest vaatenurgast on Soome jaoks kolm suurimat väljakutset Venemaa, Venemaa ja veel kord Venemaa.

“Sama kehtib ka Eesti puhul,” ütles president Ilves. “Paraku tuleb meil ju tunnistada, et viimase aja arengud Venemaa välis- ja sise poliitikas on viinud meie naabri demokraatiast kaugemale.”

Samas kutsus Eesti riigipea tegema alati vahet Kremli tänasel poliitikal ja vene rahval, kes ei ole ebademokraatlike režiimide all sugugi vähem kannatanud kui paljud teised rahvad: “Me ei tohi laskuda russofoobiasse, et venelased polegi suutelised demokraatiaks. Geograafilisest asendist tulenevalt on tõenäoliselt raske leida Eesti kõrvale teist riiki, kus nii väga soovitaks Venemaa kujunemist demokraatlikuks, jõukaks ja edumeelseks.”

Eesti riigipea meenutas tänavu aprillis-mais Eestit tabanud küberrünnakuid ning nentis, et siin tuleb meil õpitud ja omal nahal kogetut teistega jagada.

“Pärast Eesti-vastast küberrünnakut on selle ebameeldiva ja jultunud, aga ka unikaalse intsidendi vastu huvi tundnud nii NATO kui ka näiteks riiklikul tasandil USA ja Taani,” sõnas president Ilves. “See rünnak on Eestile andnud unikaalse võimaluse olla üks maailma juhtivaid riike küberturbe alal. Loodetavasti tuleb Eestisse NATO küberturvalisuse kompetentsikeskus, mis oleks suur tunnustus meie teadmistele ning tehtud tööle.”

Riigipea rõhutas Kaitseliidu kasvavat osa. Kaitseliitlaste rolli abipolitseinikena aprillis-mais on raske üle hinnata, ütles ta, lisades: “Kaitseliidul on eriline koht kogu Eesti riigikaitse süsteemis, seda nii tsiviilühiskonna hõlvajana riigikaitse korraldamisesse kui ka osana efektiivselt reservarmeedest.”

Vabariigi Presidendi kõne täistekst on aadressil www.president.ee .

Vabariigi Presidendi Kantslei
avalike suhete osakond
tel 631 6229